

Quines esperances i quines pors ha generat el nou Govern de Grècia? Fins a quin punt són dolentes les relacions amb Alemanya? Quatre setmanes després de les eleccions, 'Der Spiegel' s'ha reunit amb sis grecs de diferents àmbits per debatre la situació.

“Ens hem de fer entendre”

En vista de les considerables tensions que hi ha hagut entre Grècia i Berlín les darreres setmanes, *Der Spiegel* ha decidit convidar sis personalitats gregues a participar en una taula rodona a la taverna Katzurbus, al barri atenès de Pangrati.

El ministre d'Estat és el primer d'arribar, deu minuts abans de l'hora. Aleksos Flambouraris, de 72 anys, porta un vestit negre, no duu corbata i va amb el coll de la camisa obert, com el partit de Govern,

Syriza, ha posat de moda darrerament. Flambouraris és íntim amic del primer ministre, Alexis Tsipras. “Hem de mantenir els contactes amb els alemanys. Volem fer-nos entendre”, afirma.

El batlle d'Atenes, políticament independent, Iorgos Kaminis, de 60 anys, arriba poc després a peu: un home discret que porta un abric de pana. Els altres són: Natassa Bofiliu, de 31 anys, una famosa estrella del pop grega que ha rebut amenaces de seguidors d'Alba Daurada per

la seva clara oposició al partit; Khristos Ikonomu, de 44 anys, autor del llibre, no traduït al català “Espera, que passa alguna cosa”, un recull de contes sobre la vida quotidiana a Grècia durant la crisi; l'emprenedora Angeliki Papageorgiu, de 50 anys, propietària d'una fàbrica de culleretes per a gelats que està a punt de tancar; i una periodista, Ksénia Kunalaki, de 44 anys, que escriu per al diari de centre-dreta *Kathimerini* i que fins ara ha quedat decebuda amb el comportament de Syriza a Europa.

Els convidats debaten en grec i l'acte el moderen els periodistes de *Der Spiegel* Manfred Ertel i Katrin Kuntz juntament amb Àngelos Kovaïos, periodista del setmanari *To Vima*. Passen tres hores parlant sobre els esdeveniments al país, sobre vi grec i cuina cretenca.

—Per què brindem? Per la victòria de Syriza, per l'acord a què s'ha arribat a Brussel·les o per les relacions entre Grècia i Alemanya?

—EL MINISTRE: Jo brindo pel benestar de tots els ciutadans d'Europa. Les negociacions i l'acord de Brussel·les demostren que no és només un problema dels grecs. La democràcia també està en

Giorgios Kaminis

“Ara sabrem de què és capaç aquest Govern. Esperem veure que s’esforcen”

joc i les condicions de vida van a la baixa en molts països. Brindo, doncs, perquè vinguin temps millors.

—Això sona força ampul·lós. La crisi del deute es basa en xifres dures. Ens fa l’efecte que els Govern i els ministres de Finances de l’eurozona encara no han trobat un llenguatge comú.

—EL MINISTRE: Amb l’acord assolit, hem establert un fonament sobre el qual podem construir, i també un llenguatge comú. Tot i així, el Govern i els mitjans alemanys també tenen l’obligació d’informar degudament la ciutadania alemanya sobre el nostre país.

—Insinua que els mitjans de comunicació alemanys són responsables dels problemes en les relacions entre Atenes i Berlín?

—EL MINISTRE: No, la política també transmet aquesta imatge i, en aquest sentit, tots en som culpables. Per això avui sóc aquí. Les coses han millorat. Ja hi ha molts alemanys que no creuen que els grecs siguem els únics responsables de la crisi.

—EL BATLLE: El nostre llenguatge comú són les normatives de la Unió Europea. I ells han patit. Perquè Alemanya carrega el pes més feixuc de les polítiques d’austeritat; ens tractem d’una manera massa agressiva. Això val per a totes dues bandes: tant per al diari *Bild* com per a la caricatura de Schäuble (ministre de Finances alemany) com si fos un nazi.

—EL MINISTRE: La caricatura va ser un greu error.

—Si no l’hagués publicada *Avgi*, el diari de Syriza, probablement ara no en parlariem. Haurien d’haver previst com es veuria a l’estranger.

EL MINISTRE: Es va utilitzar políticament. El diari s’ha disculpat i jo també demano disculpes. Hauriem d’oblidar l’assumpte.

—LA PERIODISTA: Em penso que l’adopció de posicions dures per part de Schäuble va tenir a veure amb la caricatura. Li van ferir els sentiments. I llavors hi ha el ministre de Finances (Iannis) Varufakis, que ha estat acusat de pedanteria amb els seus socis europeus. Però una persona que és nova i l’altra que ha ocupat el càrrec durant vint-i-cinc anys és obvi que han de tenir actituds i arguments diferents.

—LA CANTANT: A mi m’agrada, en Varufakis. Sap de què parla, és valent i és entretingut escoltar-lo.

—Per què Schäuble va ser tan dur en les negociacions? Intentava donar una lliçó?

—EL MINISTRE: Per a mi no es tracta de si s’ha d’escarmentar Grècia. Espero que els nostres socis negociadors entenguin que ajudar Grècia és ajudar Europa. Amb les mesures d’austeritat s’han comès errors tràgics. El que és pitjor, però, és que hi ha gent que encara insisteix que s’han de continuar aplicant.

—Fins a quin punt creuen que són dolents les relacions entre Alemanya i Grècia?

—L’ESCRITOR: No podem observar la relació entre Alemanya i Grècia aïlladament. A mi em preocupa l’evolució d’Europa. Em sembla que Europa s’ha convertit en un banc gegant i que la gent es divideix entre prestadors i prestataris. Els irlandesos, els finesos i els belgues diuen: els grecs ens deuen diners i no podem permetre que això desaparegui. Aquesta evolució no és bona. Alemanya lidera aquesta política i sempre ha consi-

Natassa Bofiliu

“A mi m’agrada, en Varufakis, sap de què parla, és valent i entretingut escoltar-lo”

derat que Europa és el seu pati del darre. I em penso que, en un futur, això no canviarà. L’acord aconseguit a Brusselles significa que els grecs ens podem relaxar una mica més, però al juny tornarem a tenir la mateixa discussió.

—EL BATLLE: Ara sabrem de què és capaç aquest Govern. Esperem veure que s’esforcen seriosament per combatre l’evasió fiscal i la corrupció. Al capdavant, volem veure un tracte diferent amb els oligarques. Hem de reformar el sector dels serveis públics.

—Alexis Tsipras va dir que volia retornar la dignitat als grecs. Què vol dir, això?

—LA CANTANT: Com a artista, aquestes paraules m’agraden molt. Per mala sort, és un comentari marginal dels polítics, una consolació populista.

—EL MINISTRE: No és qüestió de la dignitat dels grecs o dels alemanys, del que es tracta és de tenir una vida digna. Però com podem parlar de vida digna si la gent no té prou diners per arribar a final de mes? Quan la gent ha d’ajudar els fills a estudiar amb llum d’espelma. Quan hi

“Si ara hi ha un milió de persones pobres, sortint de l'euro n'hi hauria sis milions”

ha gent que regira les escombraries per una tomaca podrida.

—L'EMPREDORA: Mireu el meu cas, per exemple. A mi em van detenir perquè la meua empresa era insolvent i no podia pagar els impostos. M'havien robat el moneder i quan ho vaig anar a denunciar a la policia em van ficar en una cel·la. Em van agafar les empremtes dactilars i em van tancar amb forrellat. L'endemà em van portar al jutjat. Jo vaig demanar una pròrroga per pagar els impostos, però no me la van concedir. Tot el procés em va fer perdre l'honor.

—L'ESCRITOR: S'ha violat la dignitat de molts grecs. Fixeu-vos en la pobresa i l'atur. Jo l'entenc, la gent que diu només volen arribar a final de mes i que els és igual quina moneda tinguem.

—Creuen que seria millor que Grècia sortís de l'euro?

—EL MINISTRE: Això no ho volem pas. No ho vol ningú. Si avui hi ha un milió de persones que viuen en la pobresa, sortint de l'euro n'hi hauria sis milions.

—LA CANTANT: Jo només vull l'euro si veig que és millor per a la meua vida.

I només vull formar part d'Europa si no he de continuar portant penjat al coll un cartell de morosa.

—LA PERIODISTA: Les enquestes diuen que el 70% dels grecs vol continuar formant part de l'eurozona. Però sense compromisos és impossible. I no s'ha arribat a un acord sobre el préstec... I tenim el partit radical d'extrema dreta Alba Daurada, que ens ha fet caure en un nacionalisme en què Europa es considera el nou enemic. M'amoïna molt, això. Europa també vol dir pacte. No es tracta de veure si surt victoriós Wolfgang Schäuble o Iannis Varufakis.

—L'ESCRITOR: Em consterna que avui dia s'equipari Europa amb l'euro. L'únic que importa són els diners, el deute, els bons i els préstecs. Se'ns veu com una unitat econòmica i no com a persones. Això és decebedor i em treu l'esperança en un futur europeu.

—EL BATLLE: Europa sempre es descriu com una relació de donar i rebre. Però és molt més que això. Afecta la seguretat i l'estabilitat, la llibertat de moviment i l'acostament de les nostres societats. Europa també requereix esforç, per això.

—Qui hauria de fer aquest esforç?

—EL BATLLE: El nostre país no se n'ha sortit mai, de fer que els principals evasors fiscals paguin. En canvi, ens hem centrat en les víctimes fàcils, en els qui no es poden defensar. Agafem els diners d'allà on creien que en podem obtenir, i ens és igual si això està bé o malament.

—EL MINISTRE: Va ser una decisió política que van prendre Governos anteriors: agafar de tothom i no tan sols dels qui podien pagar. També va ser una decisió política dir: no perseguirem les persones de l'anomenada Llista Lagarde, que inclou informació sobre dos mil comptes en bancs suïssos.

—Vostè és el coordinador del nou Govern. Entén les crítiques que reben pel seu estil informal?

—EL MINISTRE: El nou Govern i Alexis Tsipras ja han aconseguit moltes coses. Vam plantar-nos sols davant de divuit països, però hem trobat socis aliats i solucions. Ara mirarem d'implementar les reformes pendents, tot i que no es produiran totes alhora.

—En realitat, nosaltres ens referíem a l'aspecte d'alguns dels seus companys de gabinet.

—LA PERIODISTA: Tot plegat és molt graciós. Jo fins i tot ho vaig trobar ama-

“Les enquestes diuen que el 70% dels grecs vol continuar amb l'Eurogrup”

ble, que la premsa internacional de sobte parlés de com porta les camises en Varufakis. Per a mi no suposa cap problema.

—LA CANTANT: No entenc de cap manera per què als alemanys els fascina un coll de camisa obert. Temps enrere també hi havia membres dels Verds (a Alemanya) que l'hi portaven.

—Què comportaria una sortida de Grècia de la Unió Europea?

—L'EMPREDORA: Nosaltres fabriquem embalatges per a productes alimentaris. Abans, fèiem sobretot culleretes de plàstic per a empreses de gelats. Llavors, tot d'una els búlgars van treure al mercat unes culleretes d'un plàstic més lleuger. Ja no podíem competir perquè no teníem diners per comprar màquines noves. Francament, però, ara mateix no veig gens de creixement, i per això tant m'és que tinguem l'euro o que no. Abans estava orgullosa de ser grega. Teníem la nostra petita empresa; vam comprar el nostre edifici i la nostra maquinària. Però després va venir la crisi i vam córrer el risc de perdre no tan sols la fàbrica sinó les nostres propietats privades.

Christos Ikonomon

“Els grecs no volem un Estat. No ens agrada que ens donin lliçons”

—LA CANTANT: Som un país d'empenedors. El meu pare també tenia una fàbrica. Feien bústies. I també va tenir el mateix problema. A aquesta gent no els has pas de preguntar per la moneda. L'únic que volen és sobreviure.

—EL MINISTRE: L'Europa que és un indret que creu en el sistema social ha fet un pas enrere. I també l'Europa cultural. Quan es va crear, la Unió Europea pretenia ser una unió econòmica, però més tard s'hi van afegir altres aspectes. Però ara torna a ser una unió monetària i prou.

—EL BATLLE: Encara que actualment veiem Europa com un nen consentit, també n'hem après moltes coses, d'Europa. No podem oblidar que pertanyem als trenta-cinc països més desenvolupats del món. Els qui ens critiquen tampoc no haurien d'oblidar que Grècia és el bressol de la cultura europea.

—Però ara Atenes critica Europa i flirteja amb Rússia. Tenen més en comú amb Moscou?

—LA CANTANT: Jo, a Rússia, no hi he estat mai, per tant, no puc dir si tenim

gaire en comú o no.

—La sospita l'ha alimentat el fet que el Govern d'Alexis Tsipras va amenaçar, en un primer moment, de no donar suport a les noves sancions de la Unió Europea contra Rússia pel seu paper en la crisi d'Ucraïna. A Syriza no l'hauria de sorprendre.

—LA PERIODISTA: Jo crec que el nou ministre d'Afers Exteriors, Nikos Kotziàs, queixant-se per la decisió de la UE, només volia assegurar-se que la resta de països es prenen Grècia seriosament, que no s'ignorava el nou Govern i que se l'havia d'informar sobre les decisions importants d'Europa. Evidentment, els nostres socis immediatament van pensar-se, amb preocupació, que el nostre següent pas seria trucar a la porta de Rússia.

—EL MINISTRE: Aquest no és el cas: i no hi ha un pla B. Formem part del nucli d'Europa i, tanmateix, estem marginats. Per això hauriem d'aprofitar l'oportunitat per actuar pel nostre compte. No penso ni tan sols en Rússia, sinó més aviat en un programa d'intercanvi amb la Xina, per exemple.

—Vostè creu que és útil, sent un partit d'esquerra radical, fer coalició amb un partit populista de dreta com Anel, el líder del qual presumeix dels seus contactes amb oligarques russos?

—L'ESCRIPTOR: A mi Anel em molesta molt. Entenc per què s'ha fet la coalició, però em molesta igualment, perquè Anel, el partit que té el Ministeri de Defensa, és sospitós i antiprogressista.

—EL MINISTRE: Amb quin altre partit podríem haver format coalició? Volem bastir un Govern per rescatar el país. No es tracta de donar suport a les polítiques d'Anel. Nosaltres tenim les nostres iniciatives polítiques i no ens mourem ni un dit. El partit Anel subscriu al cent per cent aquestes iniciatives. A més a més, Anel era l'únic partit, a banda de nosaltres, que s'oposava al programa d'austeritat.

—EL BATLLE: Anel va ser un error. Si ets un partit d'esquerra radical, no pots col·laborar amb la dreta populista i oferir-los el càrrec de ministre de Defensa. Per a molts això ha estat una sorpresa desafortunada.

—LA CANTANT: Espero que aviat hi hagi eleccions anticipades i que Syriza pugui formar Govern pel seu compte.

Aggeliki Papageorgiou

“No veig gens de creixement, i per això tant m'és que tinguem l'euro o no”

—Com és que a Grècia no hi ha un veritable esperit públic o una societat civil de debò?

L'ESCRIPTOR: Els grecs no volem un Estat. No ens agrada que ens donin lliçons. La nostra actitud és que l'Estat ens ha de sustentar, però no ens en volem responsabilitzar. Això a Alemanya és diferent. Per això també us costa d'entendre'ns.

—EL BATLLE: És veritat. Els grecs tenim una relació tensa amb el nostre Estat. Això es remunta als dies de l'Imperi otomà, a l'ocupació. Durant quatre-cents anys vam viure sota un règim despòtic. Reflexioneu-hi: el dret de vot general es va aprovar per primer cop el 1943. I vam construir un Estat sobre la base del clientelisme. No hi va haver una revolució de la classe mitjana i aquesta és la causa dels problemes actuals.

—L'ESCRIPTOR: Tenim un problema d'identitat. Volem ser europeus, però “a la grega”. I no hi haurà res que ho canviï. Ara haurem de conviure amb el fet que tenim un problema amb els altres europeus, perquè ells diuen: “Però vosaltres encara heu d'implementar les normati-

